

AGENDA

8 juni

Den Haag, NWO-gebouw
Studiedag Historisch GIS
 DANS en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica (VGI) organiseren deze dag over de toepassing van Geografische Informatie Systemen (GIS) in historisch onderzoek.
www.dans.knaw.nl/nl/dans_symposia/2007_04/

11 juni

Utrecht, Academiegebouw Universiteit Utrecht
Subsidies voor Digitaal Erfgoed 2007
 Het plenaire programma met lezingen over ervaringen uit de praktijk wordt gevolgd door *speed dating* en themadiscussies tussen professionals uit de erfgoedinstellingen en medewerkers van diverse subsidieregelingen en fondsen. Het symposium richt zich op professionals uit cultureel erfgoedinstellingen die fondsen willen werven voor ICT-projecten.
www.den.nl/docs/20070501122230/

juni – september

Ann Arbor, Verenigde Staten
ICPSR Summer Program in Quantitative Methods of Social Research
 Aanbod van een groot aantal cursussen van hetzij vier weken of enkele dagen, op het gebied van methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek. Organisator is het Interuniversity Consortium for Political and Social Research van de universiteit van Michigan. Voor deelnemers uit Nederland is via DANS een tegemoetkoming in de kosten mogelijk. Informatie kan aangevraagd worden via: info@dans.knaw.nl
www.icpsr.umich.edu/sumprog

10 juli

Nijmegen, Golden Tulip Val Monte
Themadag Gaming and the art of digital learning
 Steeds meer jongeren voeren een digitale lifestyle. Het spelen van entertainment games is daar een gewaardeerd onderdeel van. Binnen het onderwijs groeit de belangstelling voor spelend leren. Soms is het niet meer dan een vergulde pil om saai onderwijs aantrekkelijk te maken. In andere gevallen blijken 'serious games' in te zetten voor kwalitatief beter onderwijs. Succesvolle voorbeelden uit de onderwijspraktijk weten didactische principes goed te paren aan gaming kenmerken. Hoe ze dat doen komt onder meer aan de orde op deze door SURFfoundation en ISAGA georganiseerde themadag.
www.surf.nl/smartsite.dws?id=13041&showinfo=true

19 juli – 5 augustus

Ljubljana, Slovenia
ECPR Summer School in Methods and Techniques
 The European Consortium for Political Research organises its second Summer School in Methods and Techniques in cooperation with the University of Ljubljana. It is targeted at postgraduate students, teachers and researchers in political science and related disciplines.
www.essex.ac.uk/ecpr/events/summer-schools/ljubljana/index.aspx

27 augustus – 31 augustus

Tilburg, Tilburg Innovation Centre for Electronic Resources (Tilburg University)
Digital Libraries a la carte
 This modular course prepares librarians for the future. Some modules are also relevant to publishers, researchers, lecturers and IT specialists.
www.tilburguniversity.nl/services/lis/ticer/07carte/index.html

22 – 24 november

Vilnius, Vilnius University, Lithuania
Textual Scholarship and the Canon
 The fourth International Conference of the European Society for Textual Scholarship
www.textualscholarship.org/ests/conference07/index.html

Informatiemiddag van werkgroep Willem Witsen

Op 26 maart vond in *Arti et Amicitiae* op het Rokin in Amsterdam voor zo'n zeventig belangstellenden een voorlichtingsmiddag plaats over de activiteiten van de Willem Witsen Werkgroep. Een passende locatie want de schilder, etser en fotograaf was ooit bestuurslid van deze kunstenaarsvereniging. Witsen (1860-1923) was bevriend met Tachtigers als Willem Kloos, Jacobus van Looy, Frans Erens, Albert Verwey en Frederik van Eeden – de laatste twee tevens zijn zwagers – en met kunstenaars als Isaac Israëls, Jan Veth, Breitner en Toorop.

De Werkgroep Willem Witsen streeft ernaar om tekst- en beeldcollecties digitaal toegankelijk te maken als bron van onderzoek naar leven en werk van Witsen en het culturele leven van zijn tijd. De Werkgroep telt deelnemers uit zes instellingen: de Stichting Willem Witsen, het Huygens Instituut, het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, de UB Amsterdam, de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren, en de Koninklijke Bibliotheek.

Marita Mathijssen, hoogleraar Moderne Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam, ver-

telde inspirerend over de boeiende persoonlijkheid van Witsen en over zijn correspondentie als rijke bron van onderzoek. Door de inlevende manier waarop zij passages uit de brieven voorlas, leek de kunstenaar bijna in levende lijve aanwezig in de sfeervolle zaal met onder andere een werk van zijn tijdgenoot Breitner aan de muur – een zaal die er niet veel anders zal hebben uitgezien in de tijd dat Witsen hier zijn kunstenaarsvrienden ontmoette.

Leo Jansen, lid van de Stichting Willem Witsen en hoofdredacteur van de brievenuitgave, vertelde over de problemen waarmee de 'transcribenten' werden geconfronteerd die met eindeloos geduld handschriften hebben ontcijferd, niet alleen van Witsen zelf, maar ook van een kleine honderd anderen die aan Witsen hun brieven richtten. En dan waren er nog de agenda's en kasboekjes die Witsen bijhield in – aldus Jansen – 'een combinatie van telegramstijl en stenografie.' Tenslotte vertelde Marianne Peereboom, projectleider bij de KB, over de verschillende lopende en geplande projecten van de Werkgroep onder meer op het gebied van digitalisering ten behoeve

Zelfportret van Willem Witsen uit het prentenkabinet Leiden

van het grote publiek en van wetenschappelijk onderzoek. (zie ook p. 3)

(Marianne Peereboom)
 Informatie: elsbeth.kwant@kb.nl

Gebruikersdag CBS: data delen, kennis delen

Begin 2007 organiseerde het Centrum voor Beleidstatistiek (CvB), dat binnen het Centraal Bureau voor de Statistiek sinds eind 2005 verantwoordelijk is voor alle microdata diensten, een gebruikersmiddag voor onderzoekers die in 2006 met CBS microdata hebben gewerkt. Met elkaar in contact te brengen van onderzoekers en ideeën opdoen om de dienstverlening te verbeteren waren het doel.

Een aantal onderzoekers presenteerde resultaten en ervaringen met de microdata. De onderwerpen waren zeer divers; er was onder andere aandacht voor stromen op de arbeidsmarkt, evaluatie van een subsidieregeling en loonstructuur en mobiliteit. Voor deze brede aanpak was opzettelijk gekozen om de diversiteit van de beschikbare data en de zeer verschillende toepassingen daarvan te illustreren.

In een paneldiscussie na afloop van de presentaties was er aandacht voor de mogelijkheden om opgedane kennis over microdata met andere onderzoekers te delen en de rol die het CBS daarbij kan spelen. Zo werd er gepleit voor een voorziening om onderzoekers ervaringen met elkaar te laten uitwisselen, naast de documentatie die nu al per bestand beschikbaar is. Een van de deelnemers aan de discussie en een zeer ervaren gebruiker van CBS data was prof.dr. Lex Borghans, die als onderzoeker is verbonden aan het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

(ROA) van de Universiteit Maastricht. Ook hij bleek van mening dat onderzoekers hun kennis over gegevensbestanden moeten uitwisselen om zo van elkaar te kunnen leren. Deze praktijk is al veel gebruikelijker onder Amerikaanse onderzoekers, die via internet veel kennis en programma's uit wisselen. Het CBS ziet hier ook het belang van in en is intussen gestart met een project op het gebied van kennisdelen rond microdatabestanden.

@ www.cbs.nl/microdata

Seminar toont nut van EAD voor archieven

Wat heb je aan Encoded Archiving Description (EAD)? Een seminar over die vraag trok op 19 april zo'n 120 belangstellenden naar Utrecht, vooral vanuit archieven maar ook van bibliotheken en andere erfgoedinstellingen.

EAD is een manier om archieven te beschrijven, gebaseerd op de internationale standaard ISAD(G). Daarbij wordt gebruik gemaakt van XML, een markeertaal die wordt toegepast op internet. In XML worden alle elementen afzonderlijk gedefinieerd en gemarkeerd. Het gebruik van EAD maakt alle onderdelen van een inventaris altijd afzonderlijk herkenbaar, in welke taal dan ook.

Wat heeft een archiefinstelling hier nu aan? Veel, zo bleek op deze dag. Het Gemeentearchief Amsterdam gebruikt bijvoorbeeld EAD als schakel tussen het beheersysteem en

de website. Het biedt een veilige en duidelikescheidingtussendebackoffice en het publieksgedeelte en maakt bovendien mogelijk dat een zelfde inventaris in verschillende formaten getoond wordt, bijvoorbeeld als HTML, als pdf en als Excelbestand. De Zuid-Hollandse archieven zijn een samenwerkingsverband aangegaan waarbij de inventarissen van de verschillende archiefinstellingen allemaal worden geconverteerd naar EAD en op een gemeenschappelijke website kunnen worden gepubliceerd. Voor de conversie gebruiken ze scripts waarmee bestaande wordbestanden automatisch worden omgezet. Het Nationaal Archief is bezig al haar toegangen om te zetten naar EAD. De eerste 1400 staan

in Nederland en ook buitenlandse toppers gaan Nederland onderzoeken! aldus Borghans. 'Er is hier geen marktwerking en het CBS zal niet rijk worden van de stappen die het de laatste jaren heeft gezet. De onderzoekers zijn ervoor verantwoordelijk dat het CBS de credits krijgt die het verdient. Alleen zo wordt ook het maatschappelijk belang van dit werk inzichtelijk.' Suggesties voor kennisdelen: CvB@cbs.nl. (LS)

op internet. De opgedane kennis en de ontwikkelde hulpmiddelen stelt het archief vrijelijk beschikbaar voor alle geïnteresseerden via een *EAD toolbox*. Het bedrijf Pictura Imaginis demonstreerde in Utrecht ook een specifieke EAD-editor die als open source software gratis beschikbaar komt. De editor kan via het web aangeroepen worden en men hoeft bovendien geen XML te kennen om er mee te kunnen werken.

Niet alle bezoekers waren overtuigd van het directe nut van EAD, maar het seminar maakte wel duidelijk dat het gebruik steeds eenvoudiger en aantrekkelijker wordt en dat we nog veel van EAD gaan horen. (Gijsbert Kruihof)

@ www.taskforce-archieven.nl/dossiers/www.loc.gov/ead/